

ปัญหาการค้ำมนุษย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(การค้ำมนุษย์ในเด็ก)

ผู้เรียบเรียง นางสาววรรณวิษ สว่างแจ้ง

การใช้ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมที่ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็น วิศวกรรมสังคมหรือเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคม รูดอล์ฟ ฟอน เยียร์ริง (Rodolf Von Ihering) นักนิติศาสตร์ชาวเยอรมันซึ่งเป็นก่อตั้งทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาได้ วางหลักพื้นฐานทฤษฎีนี้ว่า กฎหมายเป็นเพียงกลไกหรือวิธีการ (mean) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (end) โดยกฎหมายต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม และกลไกของกฎหมายมีบทบาทในการสร้างความสมดุลหรือการจัดลำดับชั้นความสำคัญระหว่างประโยชน์ของเอกชนกับประโยชน์ของสังคม

ในประเทศไทย มีปัญหาการค้ำมนุษย์มานานในรูปของการตกเขียว การบังคับค้าประเวณี หรือบังคับการใช้ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมที่ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็น วิศวกรรมสังคมหรือเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคม รูดอล์ฟ ฟอน เยียร์ริง (Rodolf Von Ihering) นักนิติศาสตร์ชาวเยอรมันซึ่งเป็นก่อตั้งทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาได้ วางหลักพื้นฐานทฤษฎีนี้ว่า กฎหมายเป็นเพียงกลไกหรือวิธีการ (mean) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (end) โดยกฎหมายต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม และกลไกของกฎหมายมีบทบาทในการสร้างความสมดุล หรือการจัดลำดับชั้นความสำคัญระหว่างประโยชน์ของเอกชนกับประโยชน์ของสังคม

ในประเทศไทย มีปัญหาการค้ำมนุษย์มานานในรูปของการตกเขียว การบังคับค้าประเวณี หรือบังคับขอทาน โดยเฉพาะในปี 2546 มีผู้หญิงและเด็กตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ทั้งที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน และถูกส่งออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และปัจจุบันการค้ำมนุษย์ ยังเปลี่ยนแปลงรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการถ่ายรูปรูปนารี หรือลอกให้ไปแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่เมื่อเดินทางไปถึงประเทศปลายทางก็ถูกบังคับให้ค้าประเวณี หรือใช้แรงงานเยี่ยงทาส ทั้งปัญหายังรุนแรงถึงขนาดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไปแล้ว ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงเรื่องความร่วมมือในการต่อต้านการค้า มนุษย์ (Anti Human Trafficking) จึงเป็นมูลเหตุให้มีกฎหมายการค้ำมนุษย์เกิดขึ้น เพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็นวิศวกรรมสังคมหรือใช้ในการจัด ระเบียบสังคมตามทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาดังกล่าวแล้ว ต่อมา ลีอง ดิวกี (Leon Duguit) นักนิติศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และ รอสโก พาวด์ (Ronscoe Pound) ได้วางทฤษฎีอื่นเสริมทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดย Pound สร้างทฤษฎีวิศวกรรมสังคม (Social Engineering Theory) ขึ้นจากการพิจารณาว่ากฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อคานผล ประโยชน์ต่างๆ ในสังคมเพื่อให้เกิดความสมดุล เสมือนเป็นการก่อสร้างหรือกระทำวิศวกรรมสังคม และผลของการพิจารณาบทบาทของกฎหมายเช่นนี้ ทำให้มีการสร้างหรือตรากฎหมายในลักษณะเข้าไปแทรกแซงการจัดระเบียบทาง เศรษฐกิจหรือถ่วงดุล

การใช้ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมที่ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็น วิศวกรรมสังคมหรือเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคม รูดอล์ฟ ฟอน เยียร์ริง (Rodolf Von Ihering) นักนิติศาสตร์ชาวเยอรมันซึ่งเป็นก่อตั้งทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาได้ วางหลักพื้นฐานทฤษฎีนี้ว่า กฎหมายเป็นเพียงกลไกหรือวิธีการ (mean) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (end) โดย

กฎหมายต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม และกลไกของกฎหมายมีบทบาทในการสร้างความสมดุล หรือการจัดลำดับชั้นความสำคัญระหว่างประโยชน์ของเอกชนกับประโยชน์ของสังคม

ในประเทศไทย มีปัญหาการค้ามนุษย์มานานในรูปของการตกเขียว การบังคับค้าประเวณี หรือบังคับขูดเงิน โดยเฉพาะในปี 2546 มีผู้หญิงและเด็กตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ทั้งที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน และถูกส่งออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และปัจจุบันการค้ามนุษย์ ยังเปลี่ยนแปลงรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการถ่ายรูปลานาจาร หรือล่อลวงให้ไปแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่เมื่อเดินทางไปถึงประเทศปลายทางก็ถูกบังคับให้ค้าประเวณี หรือใช้แรงงานเยี่ยงทาส ทั้งปัญหายังรุนแรงถึงขนาดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไปแล้ว ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงเรื่องความร่วมมือในการต่อต้านการค้า มนุษย์ (Anti Human Trafficking) จึงเป็นมูลเหตุให้มีกฎหมายการค้ามนุษย์เกิดขึ้น เพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็นวิศวกรรมสังคมหรือใช้ในการจัด ระเบียบสังคมตามทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคม วิทยาดังกล่าวแล้ว ต่อมา ลีอง ดิวกี (Leon Duguit) นักนิติศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และ รอสโก พาวด์ (Ronscoe Pound) ได้วางทฤษฎีอื่นเสริมทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดย Pound สร้างทฤษฎีวิศวกรรมสังคม (Social Engineering Theory) ขึ้นจากการพิจารณาว่ากฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อคนผล ประโยชน์ต่างๆ ในสังคมเพื่อให้เกิดความสมดุล เสมือนเป็นการก่อสร้างหรือกระทำวิศวกรรมสังคม และผลของการพิจารณาบทบาทของกฎหมายเช่นนี้ ทำให้มีการสร้างหรือตรากฎหมายในลักษณะเข้าไปแทรกแซงการจัดระเบียบทาง เศรษฐกิจหรือถ่วงดุล

การใช้ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมที่ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็น วิศวกรรมสังคมหรือเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคม รูดอล์ฟ ฟอน เยียร์ริง (Rodolf Von Ihering) นักนิติศาสตร์ชาวเยอรมันซึ่งเป็นก่อตั้งทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาได้ วางหลักพื้นฐานทฤษฎีนี้ว่า กฎหมายเป็นเพียงกลไกหรือวิธีการ (mean) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (end) โดยกฎหมายต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม และกลไกของกฎหมายมีบทบาทในการสร้างความสมดุล หรือการจัดลำดับชั้นความสำคัญระหว่างประโยชน์ของเอกชนกับประโยชน์ของสังคม

ในประเทศไทย มีปัญหาการค้ามนุษย์มานานในรูปของการตกเขียว การบังคับค้าประเวณี หรือบังคับขูดเงิน โดยเฉพาะในปี 2546 มีผู้หญิงและเด็กตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ทั้งที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน และถูกส่งออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และปัจจุบันการค้ามนุษย์ ยังเปลี่ยนแปลงรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการถ่ายรูปลานาจาร หรือล่อลวงให้ไปแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่เมื่อเดินทางไปถึงประเทศปลายทางก็ถูกบังคับให้ค้าประเวณี หรือใช้แรงงานเยี่ยงทาส ทั้งปัญหายังรุนแรงถึงขนาดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไปแล้ว ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงเรื่องความร่วมมือในการต่อต้านการค้า มนุษย์ (Anti Human Trafficking) จึงเป็นมูลเหตุให้มีกฎหมายการค้ามนุษย์เกิดขึ้น เพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็นวิศวกรรมสังคมหรือใช้ในการจัด ระเบียบสังคมตามทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคม วิทยาดังกล่าวแล้ว ต่อมา ลีอง ดิวกี (Leon Duguit) นักนิติศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และ รอสโก พาวด์ (Ronscoe Pound) ได้วางทฤษฎีอื่นเสริมทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดย Pound สร้างทฤษฎีวิศวกรรมสังคม (Social Engineering Theory) ขึ้นจากการพิจารณาว่ากฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อคนผล ประโยชน์ต่างๆ ในสังคมเพื่อให้เกิดความสมดุล เสมือนเป็นการก่อสร้างหรือกระทำวิศวกรรมสังคม และผลของการพิจารณาบทบาทของกฎหมายเช่นนี้ ทำให้มีการสร้างหรือตรากฎหมายในลักษณะเข้าไปแทรกแซงการจัดระเบียบทาง เศรษฐกิจหรือถ่วงดุล

มีผู้หญิงและเด็กตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ทั้งที่มาจากประเทศเพื่อน บ้าน และถูกส่งออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีข้อมูลสะท้อนจากสถิติการรับแจ้งเบาะแสการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือใน

การขอทานของโครงการรณรงค์ยุติธุรกิจเด็กขอทาน มูลนิธิกระจกเงา ซึ่งมีสถิติการรับแจ้งเบาะแสตลอดรอบปี 2557 สูงถึง 404 รายเลยทีเดียว และปัจจุบันการค้ามนุษย์ ยังเปลี่ยนแปลงรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการถ่ายรูปรูปอาจารย์ หรือลอกให้ไปแต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่เมื่อเดินทางไปต่างประเทศปลายทางก็ถูกบังคับให้ค้าประเวณี หรือใช้แรงงานเยี่ยงทาส ทั้งปัญหายังรุนแรงถึงขนาดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไปแล้ว ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงเรื่องความร่วมมือในการต่อต้านการค้า มนุษย์ (Anti Human Trafficking) จึงเป็นมูลเหตุให้มีกฎหมายการค้ามนุษย์เกิดขึ้น เพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของสังคมหรือเป็นวิศวกรรมสังคมหรือใช้ในการจัด ระเบียบสังคมตามทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาตั้งกล่าวแล้ว ต่อมา ลีอง ดิวกี (Leon Duguit) นักนิติศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และ รอสโก พาวด์ (Roscoe Pound) ได้วางทฤษฎีอื่นเสริมทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดย Pound สร้างทฤษฎีวิศวกรรมสังคม (Social Engineering Theory) ขึ้นจากการพิจารณาว่ากฎหมายเป็นกลไกหรือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อคานผลประโยชน์ต่างๆ ในสังคมเพื่อให้เกิดความสมดุล เสมือนเป็นการก่อสร้างหรือกระทำวิศวกรรมสังคม และผลของการพิจารณาบทบาทของกฎหมายเช่นนี้ ทำให้มีการสร้างหรือตรากฎหมายในลักษณะเข้าไปแทรกแซงการจัดระเบียบทาง เศรษฐกิจหรือถ่วงดุล¹

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ยังปัญหาหลายประการ ดังนี้

สำหรับพรบ.ฉบับนี้ได้มีการประกาศและเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยแสดงออกซึ่งท่าทีในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง ซึ่งในขณะนั้นนับเป็นนิมิตหมายอันดีที่ประเทศไทยจะมีกฎหมายเป็นการเฉพาะสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

จนมาถึงปัจจุบันนี้ในปี ๒๕๕๔ เป็นระยะเวลาเกือบ ๓ ปีแล้วที่ พรบ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการแต่ผลที่ออกมานั้นก็กลับไม่ได้ผลเท่าที่ควร อันจะเห็นได้จากรายงานล่าสุดพบว่าสถานการณ์การค้ามนุษย์นั้นนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกที ซึ่งมีการจับกุมได้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่มีทีท่าว่าจะลดลง

สาเหตุในการที่ทำให้พรบ.ฉบับนี้ไม่สัมฤทธิ์ผลส่วนหนึ่ง ก็เนื่องมาจากการที่เจ้าหน้าที่รัฐของไทยบางหน่วยงานยังคงนิ่งเฉยไม่แก้ไขปัญหา ซึ่งอาจเป็นเพราะผลประโยชน์ หรืออคติบางประการ ซึ่งเมื่อมีกฎหมายแต่ไม่มีผู้บังคับใช้อย่างจริงจังก็ย่อมไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์อันแท้จริงของกฎหมาย

นอกจากนี้สาเหตุอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้พรบ.ฉบับนี้ไม่อาจใช้บังคับได้ตามเจตนารมณ์ก็เนื่องมาจากปัญหาของตัวพรบ.เองซึ่งอาจแยกพิจารณาได้หลายประการดังนี้ คือ

๑. เนื่องจากพรบ.ฉบับนี้เป็นกฎหมายใหม่ที่ร่างขึ้นโดย ซึ่งได้สร้างฐานความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ขึ้นมาใหม่ จึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับความรู้ของผู้บังคับใช้กฎหมาย เช่น เมื่อเกิดความผิดฐานค้ามนุษย์ขึ้นผู้ที่มีอำนาจสอบสวนที่ไม่มีความรู้ในเรื่องการค้ามนุษย์มากนักก็ไม่สามารถปรับได้ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นเข้าองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพรบ.ฉบับนี้หรือไม่ ซึ่งหลายครั้งผู้มีอำนาจสอบสวนได้ปรับเรื่องการค้า

¹ จุฬารัตน์ เดชภักดี, กฎหมายการค้ามนุษย์,

<http://lovelion.com/%e0%b8%81%e0%b8%8e%e0%b8%ab%e0%b8%a1%e0%b8%b2%e0%b8%a2%e0%b8%81%e0%b8%b2%e0%b8%a3%e0%b8%84%e0%b9%89%e0%b8%b2%e0%b8%a1%e0%b8%99%e0%b8%b8%e0%b8%a9%e0%b8%a2%e0%b9%8c/> , สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2558.

มนุษย์นี้เข้าไปกับความผิดทางอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยว กักขัง ซึ่งผู้มีอำนาจสอบสวนมีความรู้ความเข้าใจมากกว่า โดยการปรับบทเช่นนี้เป็นกรก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เสียหายในคดีนี้ได้

๒. ขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามพรบ.ในบางประการมีความยุ่งยากซับซ้อน เช่น

- กรณีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์นั้นเกิดขึ้นกับเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ป.วิ.อ. ของไทยได้กำหนดให้การสอบสวนต้องทำในสถานที่ที่เหมาะสมและมีทนายเข้าร่วมในการสอบสวนด้วยซึ่งในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่ยุ่งยากสำหรับพนักงานสอบสวน จึงมีการนัดการสอบสวนออกไปเป็นเวลาที่ค่อนข้างนานทำให้ผู้เสียหายบางคนที่ไม่สะดวกในการดำเนินคดีเล็กดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไป

- กรณีที่ความผิดเกิดขึ้นในหลายเขตอำนาจเพราะการค้ามนุษย์นี้มักจะทำกันเป็นเครือข่ายใหญ่เชื่อมโยงกันทำให้ความผิดเกิดในเขตหลายท้องที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของไทยก็มักจะทำการสอบสวนความผิดเฉพาะในเขตของตนเอง ไม่อยากทำงานข้ามเขตเพราะจะเกิดความยุ่งยากคดีอีกส่วนหนึ่งจึงหยุดลงในส่วนนี้

- กรณีความผิดที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร เช่น การค้ามนุษย์ที่ใช้ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทางหรือใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปยังประเทศที่ ๓ เหล่านี้อำนาจการสอบสวนจะเป็นของอัยการสูงสุดซึ่งการส่งเรื่องไปที่อัยการสูงสุด และกว่าจะได้ตัวผู้ได้รับมอบหมายก็กินเวลานาน ทำให้ผู้เสียหายหลายรายเลิกติดตามคดีในส่วนนี้ เป็นต้น

- เหตุที่ผู้เสียหายไม่อาจทำการดำเนินคดีต่อไปอาจมีหลายสาเหตุ เช่น หากผู้เสียหายเป็นชาวต่างชาติต้องถูกส่งตัวกลับประเทศตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ หรือบางคนอยากกลับภูมิลำเนาของตนโดยไม่อยากเอาเรื่องกับใคร เป็นต้น

๓. ปัญหาเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แม้ว่าในพรบ.นี้จะได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายไว้ในมาตรา ๒๙ ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วยังไม่มีสถานที่รองรับเพียงพอต่อจำนวนผู้เสียหาย ซึ่งคดีประเภทนี้มักจะมีผู้เสียหายจำนวนมากในการดำเนินคดีแต่ละครั้ง ทำให้ผู้เสียหายหลายคนต้องกลับไปอยู่ที่ภูมิลำเนาของตน ซึ่งจะมีหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดเป็นผู้ดูแลทำให้การติดตามคดีขาดความเป็นเอกภาพและความสม่ำเสมอ ทำให้การดำเนินคดีต้องหยุดชะงักตามไปด้วย

จากปัญหาทั้งสามประการข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ากฎหมายดังกล่าวที่ได้ร่างออกมานั้นมีข้อบกพร่องในเรื่องของการไม่อาจใช้บังคับได้จริง ซึ่งก็เป็นผลพวงมาจากการที่รัฐมุ่งเน้นแต่การออกกฎหมายมาเพื่อควบคุมการกระทำของคนในสังคม โดยอ้างเรื่องการปกป้องสิทธิ และเสรีภาพของมนุษย์ จนลืมมองไปว่ากลไกของรัฐนั้นไม่อาจทำการบังคับได้ตามกฎหมาย ซึ่งการออกกฎหมายมาโดยที่รัฐนั้นขาดความพร้อมก็ย่อมทำให้กฎหมายที่ออกมานั้นไร้ความหมาย ขาดความศักดิ์สิทธิ์ หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "กฎหมายอาญาเพื่อ" (overcriminalization) และนอกจากนี้แล้ว การออกกฎหมายมาโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมในการบังคับใช้ ย่อมทำให้เกิดช่องว่างสำหรับการที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว จะทำการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากกฎหมายนั้น อีกทั้งหากกฎหมายไม่ได้มีการบังคับใช้เป็นเวลานาน อย่างเช่นกฎหมายฉบับนี้ออกมาตั้งแต่ปี ๕๑ แต่ยังไม่ได้มีการบังคับใช้อย่างจริงจังกับคดีที่เกิดขึ้น ต่อมาหากมีการบังคับใช้กฎหมายนี้ขึ้นมาอย่างจริงจังแล้วย่อมเกิดปฏิกิริยาว่าการบังคับใช้กฎหมายนั้นเป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายและสังคมเสื่อมลงไป

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

การบรรจุระเบียบวาระ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย
คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุเข้าระเบียบวาระ ในการประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘

การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ²

สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่หนึ่ง ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑๕ คน ขึ้นมาพิจารณาในวาระที่ ๒ มีกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน มีกำหนดเวลาพิจารณา ๓๐ วัน (ครบกำหนด ๓๐ วัน วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘)

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เสนอรายงานวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ บันทึกเสนอประธานเพื่อพิจารณาบรรจุระเบียบวาระ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยได้บรรจุเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระในการประชุม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยในคราวประชุมที่ ๑๘/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ เรียงตามลำดับมาตรา และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย

จากนั้น ส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘

สรุปสาระสำคัญ

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในปัจจุบันที่มีความรุนแรง ซับซ้อน และเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยกำหนดให้มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์ค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๙ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ผู้ที่แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบว่ามีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกระทำโดยสุจริตได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา (มาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๑๓/๑)

๒. ปรับปรุงฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน โดยให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง

² สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา <http://www.senate/picture/sec/13/p5/act.pdf>

ข้าราชการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา ๔ แก้ไขมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง)

๓. เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานประกอบกิจการ โรงงาน และยานพาหนะ (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๖ (๒/๑))

๔. กำหนดให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศ กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานประกอบกิจการ โรงงานและยานพาหนะ กำหนดให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง มีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว หรือการดำเนินมาตรการที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจพบว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือพบการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในเรื่องการแจ้งและการอุทธรณ์คำสั่ง ของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง (มาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๑๖/๑ มาตรา ๑๖/๒ และมาตรา ๑๖/๓)

๕. กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แต่งตั้งคณะกรรมการตาม มาตรา ๒๕ วรรคสอง เพื่อทำการตามมาตรา ๑๖/๒ ในการสั่งปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว การ พักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน การห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราว หรือ การดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ พบว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือพบการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๗ แก้ไขมาตรา ๒๕)

๖. กำหนดให้ค่าปรับตามที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้นำไปใช้ได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังตก เป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (มาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๔๒ (๖/๑))

๗. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (มาตรา ๒)

ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในงานการประกาศวาระแห่งชาติ เรื่อง "การป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์"ว่า การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่ต่างชาติจับตามองประเทศไทยมานานับสิบปี เพราะ เห็นว่าที่ผ่านมามีประเทศไทยยังไม่มีควมพยายามมากพอในการแก้ไขปัญหา การแก้ปัญหาอย่างไม่เป็นระบบ และ ยังไม่มีการลงโทษเจ้าหน้าที่อย่างจริงจัง โดยเป็นการลงโทษทางวินัยเท่านั้น แต่ไม่ค่อยลงโทษทางอาญา

"การลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดทางวินัย พักงาน ไล่ออก แต่นั่นยังไม่เพียงพอ ต้องลงโทษ ทางอาญาด้วย ต้องไม่ละเว้น การปฏิบัติงานของทุกหน่วยราชการต้องยึดหลักธรรมาภิบาล เราต้องพลิกวิกฤต เป็นโอกาส เป็นโอกาสในการจัดการแก้ไขปัญหาทั้งระบบ ทำงานร่วมกันทุกฝ่าย ทุกอย่างเป็นไปเพื่อร่วมกัน แก้ปัญหาชาติ ต้องถือเป็นวาระแห่งชาติ" พล.อ.ประยุทธ์ กล่าว

นายกรัฐมนตรี กล่าวต่อว่า เรากำลังทำทุกอย่างเพื่อดูแลป้องกันไม่ให้เกิดการค้ามนุษย์ การค้า ประเวณี การใช้แรงงานโดยไม่สมัครใจ ซึ่งต้องดูแลทั้งการศึกษา อาชีพ รายได้ทั้งระบบ เพื่อไม่ให้ต้องมีใครเช่า

มาสู่วงจรการค้ามนุษย์ และเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยต้องดูแล ต้องช่วยกัน อย่าโทษหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

"เรื่องมาตรา 44 ขอยืนยันว่าเราจะใช้อำนาจอย่างสร้างสรรค์ เราไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน เราใช้เพื่อดูแลประชาชน เพื่อปฏิรูป เพื่อแก้ปัญหาที่ทำได้ยาก ใช้เวลานาน ไม่เคยคิดจะใช้เพื่อละเมิดสิทธิใคร" พล.อ. ประยุทธ์ ระบุ

ด้าน พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา รมว.มหาดไทย กล่าวว่า ขณะนี้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนในเรื่องการจัดการปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีทั้งการประกาศนโยบาย การออกมาตรการ การมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบ การควบคุมทั้ง demand และ supply เพื่อลดและตัดวงจรการค้ามนุษย์

"ผมเชื่อว่าคงไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปอยู่ในกระบวนการค้ามนุษย์แบบจงใจ แต่เป็นห่วงเจ้าหน้าที่ที่กระทำการโดยรู้เท่าไม่ถึงการ เช่น ปล่อยปละให้รถตู้ขนคนงานข้ามพื้นที่ไปมา โดยไม่คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนขบวนการค้ามนุษย์ เรื่องแบบนี้หัวหน้าส่วนราชการต้องกำกับและ กำชับผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้เกิดขึ้น" รมว.มหาดไทย กล่าว

การค้ามนุษย์โดยการบังคับเด็กให้กระทำความผิดทางอาญา : สถานการณ์การค้ามนุษย์ในรูปแบบใหม่

ปัญหาการค้ามนุษย์ในเด็ก อาจแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การบังคับค้าประเวณี
2. การบังคับค้าแรงงาน

ข้อมูลจากการดำเนินงานของมูลนิธิผู้หญิง ในการให้ความช่วยเหลือหญิงและเด็กต่างชาติและการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง(สตม.) พบว่าสถานการณ์การค้ามนุษย์ในปัจจุบันยังคงทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในรอบปีที่ผ่านมา

จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในปี 2549 เพิ่มขึ้น 19% ในปี 2548 มูลนิธิผู้หญิงได้ให้ความช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กต่างชาติทั้งสิ้น 510 คน พบผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 130 คน หรือ 25 % ในปี 2549 ระหว่างเดือนมกราคม - กรกฎาคม มีผู้หญิงและเด็กต่างชาติรวมทั้งสิ้น 267 คน พบว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 118 คน หรือ 44 % ผู้หญิงและเด็กกลุ่มนี้ถูกแสวงประโยชน์จากขบวนการค้ามนุษย์ โดยถูกบังคับใช้แรงงาน การบังคับค้าประเวณี และพบสถานการณ์ในรูปแบบใหม่ที่น่าห่วงใย ได้แก่ การนำเด็กมาบังคับ ล่อลวงให้กระทำความผิดทางอาญาโดยการลักทรัพย์ ในรอบสองปีที่ผ่านมาพบว่ามีเด็กชาวกัมพูชาที่ถูกนำพาเข้าประเทศ มีการควบคุมและชักนำให้ประกอบอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ เช่น ให้กระทำการลักทรัพย์

จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับเด็ก 16 คน เป็นหญิง 8 คน และชาย 8 คน อายุระหว่าง 9 - 18 ปี ทำให้ทราบรายละเอียดในการนำเด็กมาแสวงประโยชน์ดังนี้ กระบวนการนำเด็กเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ กระบวนการนำเด็กเข้าสู่ขบวนการเริ่มต้นจากประเทศกัมพูชา โดยนายหน้าจะตกลงกับผู้ปกครองของเด็กให้มาขายดอกไม้ และขอทาน ให้ค่าตอบแทนวันละ 100 - 200 บาท และพาเด็กเข้าสู่ประเทศไทย หรือชักจูงเด็กที่เข้ามาทำงานบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตลาดโรงเกลือ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้มาทำงานในกรุงเทพฯ

นายหน้ากลุ่มนี้มีทั้งนายหน้าที่เป็นขบวนการและนายหน้าที่เป็นพ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้า รองเท้ามือสอง เส้นทางในการนำพาเด็กเข้าสู่ประเทศไทย ขบวนการค้ามนุษย์จะนำเด็กเข้ามาทางอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยพาเด็กขึ้นรถไฟชั้นสาม เพราะค่าเดินทางถูก และการตรวจตราไม่มากเท่ากับรถทัวร์ และ

สามารถหลบซ่อนเจ้าหน้าที่ได้ง่าย เด็กจะถูกพามาลงที่สถานีรถไฟหัวตะเข้ มักกะสัน หรือสถานีขานเมือง นายหน้าบางกลุ่มได้พาขึ้นรถส่วนตัว เมื่อถึงกรุงเทพฯเด็กจะถูกนำมาที่หลังห้างอิมพีเรียลเวิร์ล สำโรง สมุทรปราการ หรือซอยลาซาล

การบังคับให้เด็กกระทำความผิดโดยการลักทรัพย์ ขบวนการค้ามนุษย์จะบังคับและสอนให้เด็กขายดอกไม้ ชดรองเท้า การล้างกระเป๋ กรีดกระเป๋ ขโมยโทรศัพท์มือถือ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะถูกทำร้ายร่างกาย โดยเด็กจะทำงานกันเป็นทีมตั้งแต่สองคนขึ้นไป การล้างกระเป๋ใช้วิธีให้เด็กคนหนึ่งเดินบัง และอีกคนหนึ่งเป็นคนล้างกระเป๋ หรือให้เด็กผู้หญิงเช็ดรองเท้าให้กับฝรั่งแล้วให้เด็กผู้ชายล้างกระเป๋ หรือรุมล้อมหน้าล้อมหลัง ขายดอกไม้ให้กับนักท่องเที่ยวเมื่อผลอเด็กก็จะลักทรัพย์ ฯลฯ ถ้าเด็กทำไม่ได้ตามที่กำหนดจะถูกทำร้ายทุบตี สถานที่ที่เด็กถูกบังคับทำงาน

เด็กกลุ่มนี้ถูกบังคับให้ทำงานตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่นอิมพีเรียลเวิร์ล สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ สุขุมวิทซอย 1-7 โดยเฉพาะซอยนานา ซึ่งมีโรงแรมและสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง ประตูน้ำ วัดพระแก้ว ตลาดนัดสวนจตุจักร เดอะมอลล์ บางกะปิ หน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง ตลาดไท เป็นต้น เมื่อเด็กถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมบ่อยๆ จนเจ้าหน้าที่สามารถจดจำได้ เด็กจะเคลื่อนย้ายไปทำงานที่พัทยา ภูเก็ต และมีแนวโน้มจะเคลื่อนย้ายไปที่จังหวัดเชียงใหม่ กระบวนการภายหลังจากเด็กถูกจับกุม เมื่อเด็กถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเข้าใจสถานการณ์การค้ามนุษย์และพิจารณาว่าเด็กเป็นเหยื่อของ ขบวนการค้ามนุษย์โดยการบังคับให้กระทำความผิด เด็กจะได้รับการส่งตัวเข้ารับการคุ้มครองที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายเคร่งครัดเด็กจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งข้อหาและดำเนินคดีและจะถูกส่งตัวเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

หลังจากครบกำหนดเด็กจะถูกส่งกลับประเทศ โดยการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ประเด็นที่น่าห่วงใย เด็กซึ่งถูกบังคับให้กระทำความผิดส่วนใหญ่เคยได้รับการคุ้มครองในฐานะเหยื่อการค้ามนุษย์หรือเคยถูกส่งเข้าสถานพินิจมาแล้ว แต่ก็ถูกนายหน้านำกลับมาแสวงประโยชน์ซ้ำเดิมซึ่งขบวนการ นายหน้าสามารถเข้าถึงตัวเด็กกับครอบครัวได้ง่าย ชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศต้นทางไม่สามารถป้องกันเด็กจากการถูกนำมามีการค้ามนุษย์อีกครั้ง

ในเบื้องต้นเด็กทุกคนถูกบังคับจากขบวนการค้ามนุษย์ให้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ โดยที่ตนไม่ได้ รับประโยชน์เลย หรือได้รับประโยชน์แต่เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อเด็กอยู่ในกระบวนการนานเข้าเด็กจะเกิดความ คุ่นชิน และกระทำความผิดโดยสมัครใจ เด็กบางคนตั้งตัวเป็นหัวหน้าแก๊งค์ เช่น เด็กชายคนหนึ่งอายุ 10 ปี นำพาเพื่อนอีกสิบคนจากกัมพูชาเข้ามาลักทรัพย์ในซอยนานา (แต่ยังคงต้องเสียค่าคุ้มครองให้กับขบวนการ ซึ่ง ก็จะหาเด็กกลุ่มใหม่มาทดแทนกลุ่มเก่า) เด็กที่เคยลักทรัพย์จะชักชวนเพื่อนที่ประกอบอาชีพสุจริตเข้ามาร่วม กระบวนการลักทรัพย์ด้วย ในช่วงเวลาที่ไม่ได้ทำงานประจำ จากการให้ข้อมูลของเด็กหญิงสองคน ทำให้ทราบว่าเด็กที่หาเงินที่อิมพีเรียลเวิร์ล สำโรง ประกอบการลักทรัพย์ ประมาณ 30 - 40 คน เด็กผู้หญิงบางกลุ่มไม่ เพียงแต่ลักทรัพย์เท่านั้น แต่ยังสามารถค้าประเวณีด้วยตนเอง และเป็นผู้จัดหา ชักพาให้เพื่อนเข้าสู่ กระบวนการค้าประเวณีให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติอีกด้วย

เด็กกลุ่มนี้เคยเข้ามาเมืองไทยตั้งแต่อายุน้อย บางคนเคยถูกส่งกลับประเทศและกลับเข้ามาเมืองไทย กว่าสิบครั้ง เด็กที่กระทำความผิดเมื่อถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม จะมีการเคลื่อนย้ายไปสถานที่ท่องเที่ยวอื่น แถวพัทยา และจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองในเด็ก

1. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

มาตรา 4 “ เด็ก ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

มาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ห้ามมิให้ผู้ใด กระทำการดังต่อไปนี้

- (1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- (2) จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตหรือการรักษาพยาบาลของเด็กที่อยู่ในความดูแลของตนจนน่าเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- (3) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด
- (4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใดเพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชฎาติของเด็กเว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว
- (5) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อนหรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการ ขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก
- (6) ใช้ จ้าง หรือวานให้เด็กทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อการศึกษาเติบโต หรือขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก
- (7) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้า อันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก หรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก
- (8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ห้ามมิให้เด็กเข้า
- (9) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจารไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่ง ค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

มาตรา 27 ห้ามโฆษณาหรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง หรือเกียรติคุณ หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตัวเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ

2. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

2.1 วันประกาศใช้ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๘๖ ก ราชกิจจานุเบกษา ๘ กันยายน ๒๕๕๘

2.2 เหตุผลในการประกาศใช้

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการล่วงละเมิด ทาง

เพศต่อเด็กและส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของเด็ก ประกอบกับความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกไม่ได้แยกประเภทระหว่างสื่อลามกอนาจารผู้ใหญ่กับสื่อลามกอนาจารเด็กไว้ทั้งที่ลักษณะความผิดมีความร้ายแรงแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองและป้องกันจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศมากขึ้น สมควรกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกที่เป็นสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น รวมทั้งกำหนดให้การครอบครองและส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2.3 เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๗) ของมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา “(๑๗) “สื่อลามกอนาจารเด็ก” หมายความว่า วัตถุหรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำ ทางเพศของเด็กหรือกับเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยรูป เรื่อง หรือลักษณะสามารถสื่อไปในทาง ลามกอนาจาร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือรูปแบบอื่นใด ในลักษณะทำนองเดียวกัน และให้หมายความรวมถึงวัตถุหรือสิ่งต่างๆ ข้างต้นที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจความหมายได้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘๗/๑ และมาตรา ๒๘๗/๒ ของลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ แห่งประมวลกฎหมายอาญา “มาตรา ๒๘๗/๑ ผู้ใดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเพศ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๒๘๗/๒ ผู้ใด

(๑) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวด แก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกป็นอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ ซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็ก

(๒) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เข้าสื่อลามกอนาจารเด็ก

(๓) เพื่อจะช่วยการทำให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กแล้ว โฆษณาหรือโฆษณา โดยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรานี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามก อนาจารเด็กดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

แนวทางแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในเด็ก

๑. รัฐควรมีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย จากการที่ประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการกระทำหลายสิ่งหลายอย่าง จนเกิดกฎหมายที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในประเทศ

เป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่อาจทำความเข้าใจกฎหมายเหล่านั้นได้ทั้งหมด เมื่อมีกฎหมายที่มีความจำเป็นในการบังคับใช้จริง ๆ ออกมาก็ทำให้ไม่อาจบังคับใช้กฎหมายที่มีความจำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกฎหมายที่ออกมาเหล่านี้จะไปปะปนอยู่กับกฎหมายที่ออกมาเกินกว่าความจำเป็น เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องควบคุมจำนวนกฎหมายที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้มีการตราออกมาเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

๒. การให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ ๆ เนื่องจากในปัจจุบันระบบราชการในประเทศไทย ยังคงใช้ระบบการสอบบรรจุเข้าทำงาน แต่เมื่อหลังจากสอบเข้าทำงานได้แล้วกลับไม่ค่อยมีการส่งเสริมการเรียนรู้หรือ การเผยแพร่กฎหมายใหม่ ๆ เท่าใดนัก เพราะฉะนั้นจึงทำให้กฎหมายที่ออกมาใหม่อยู่เป็นประจำไม่ได้ทราบถึงผู้ที่ปฏิบัติการในชั้นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมักจะปรับเรื่องกฎหมายการค้ำนุชย์นี้ ไปเข้ากับประมวลกฎหมายอาญาเสียมากกว่า เพราะเป็นเรื่องที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ ดังนั้นการเสริมความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่มีการออกมาใช้บังคับใหม่และต้องใช้ในการทำงานจริงจึงเป็นเรื่องสำคัญ เทียบเท่ากับการศึกษาประมวลกฎหมายหลักทั้ง ๔ ฉบับ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) ที่ศึกษากันอยู่อย่างจริงจังทุกวันนี้

๓. การหาหนทางอื่นในการแก้ปัญหาจากการใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญา หากพิจารณาแล้วการออกกฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้น ก่อให้เกิดภาระแก่รัฐบาลเป็นอย่างมากเนื่องจากเมื่อออกเป็นกฎหมายอาญาแล้วหากเกิดการกระทำความผิดขึ้นภาครัฐต้องเข้ามาดูแลและช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกองทุน (ในขณะนี้รัฐบาลไทยส่งเงินเข้ากองตามกฎหมายนี้ปีละ ๑๐ ล้านบาท) หรือจะเป็นเรื่องการดำเนินวิธีพิจารณาความทางอาญา ตั้งแต่การเป็นภาระให้พนักงานสอบสวนให้ต้องทำการสอบสวนรวบรวมหลักฐานและยื่นเสนอเรื่องที่เกิดขึ้นต่อพนักงานอัยการ และยังเป็นภาระการเพิ่มงานให้พนักงานอัยการ และศาล ที่ทุกวันนี้ก็มีคดีความมากมายจนล้นศาล หรือมีตัวจำเลยจนล้นเรือนจำ ซึ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจแก่รัฐเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากสามารถแก้ไขปัญหาคำนุชย์ได้ด้วยวิธีทางอื่น เช่น การให้การศึกษา การเตือนให้ระวังมิให้ถูกล่อลวงจากองค์กรการค้ำนุชย์เพื่อให้ประชาชนรู้จักป้องกันตนเองเหล่านี้ ก็จะเป็นการแก้ปัญหาคำนุชย์ที่กฎหมายที่ออกมาไม่อาจบังคับใช้ได้ทางหนึ่งด้วย
